

Сьогодні нерідко можна почути думку про те, що всупереч утопічним уявленням Інтернет навряд чи перетворить незацікавлених, неінформованих, байдужих громадян в зацікавлених, інформованих і активних кібергромадян [8].

Відмічено, що розвиток ІТ-технологій сприяє зростанню політичної пасивності громадян, оскільки комерціалізація мережевих ЗМІ призводить до переважання розважальних ресурсів, а також збільшення обсягів інформації не обов'язково повинно підвищити компетентність громадян або дозволити їм більш глибоко осмислювати події, що відбуваються, оскільки масштаб, складність, величезна кількість інформації – все це висуває ще більш вимоги до рівня підготовки та до здібностей середнього громадянина [10].

Таким чином, в сучасних умовах розвитку ІТ-технологій важливо досліджувати і бути поінформованим що їх впливу на політико-культурну систему, реалізацію громадських проєктів, розуміти природу виникнення різних міфів про інформаційне суспільство. Щоб зрозуміти це, необхідно, крім технічної сторони, мати історичну обізнаність про конкретну країну, людей, їх життя, традиції, вподобання. І тільки усвідомивши все це, можна зрозуміти, який матеріальною силою володіють ідеї, в тому числі при формуванні підходів до застосування ІТ-технологій з метою використання їх суспільством.

Список використаних джерел

1. Власюк О. С. Матеріали до виступу на V Науково-практичній конференції «Актуальні проблеми управління інформаційною безпекою держави» (Київ, Академія Служби безпеки України, 19 березня 2015 р.).
2. Девис Р. Сеть политики: влияние Интернета на американскую политическую систему // Актуальные проблемы Европы. Средства массовой информации и демократия в современном мире: сб. статей и рефератов. – М.: РАН ИНИОН, 2002.
3. Кастель М. Информационная эпоха. – М.: ГУ ВШЭ, 2000.
4. Ожеван М. А., Власюк О. С., Дубов Д. В. Матеріали до аналітичної довідки (Київ, НІПМБ, серпень 2009 р.).
5. Остроухов В. В. Інформаційна безпека. Основні загрози для особистісної безпеки від деструктивних інформаційних впливів / В. В. Остроухов. – Режим доступу: <http://pidruchniki.ws/1821100136935/politologiya>
6. Петрик В. М. Щодо визначення інформаційної безпеки та її різновидів / В. М. Петрик // Форми та методи забезпечення інформаційної безпеки держави: збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 13 березня 2008 р.). – К., 2008. – С.160–164.
7. Bimber V. Internet и политические коммуникации в сезон выборов: аналитическая записка факультета политических наук Калифорнийского университета в Санта-Барбаре. – Режим доступу: www.sscf.ucsb.edu/~survey1/mobilize.htm.
8. Janda K., Berry J., Goldman J. The challenge of democracy: government in America. – Boston: Houghton Mifflin Company, 1999.
9. United Nations e-Government survey. – Режим доступу: <http://workspace.unpan.org/sites/Internet/Documents/UNPAN96407.pdf>
10. Методы и средства защиты компьютерной информации. – URL: www.zo.volpi.ru/education/zki/index.p.htm

References

1. Vlasjuk O. S. Materialy do vystupu na V Naukovo-praktychniy konferentsiyi «Aktual'ni problemy upravlinnya informatsiyoyu bezpekoyu derzhavy» (Kyiv, Akademiya Sluzhby bezpeky Ukrainy, 19 bereznya 2015 r.).
2. Devis R. Set' politiki: vliyanie Interneta na amerikanskuju politicheskuyu sistemu // Aktual'nye problemy Evropy. Sredstva massovoy informatsii i demokratiya v sovremennom mire: sb. statej i referatov. – M.: RAN INION, 2002.

3. Kastel's M. Informacionnaja jepoha. – M.: GU VShJe, 2000.
4. Ozhevan M. A., Vlasjuk O. S., Dubov D. V. Materialy do analitichnoyi dovidky (Kyiv, NIPMB, serpen' 2009 r.).
5. Ostroukhov V. V. Informatsiyna bezpeka. Osnovni zahrozy dlya osobystisnoyi bezpeky vid destruktivnykh informatsiynykh vplyviv / V. V. Ostroukhov. – Rezhym dostupu: <http://pidruchniki.ws/1821100136935/politologiya>
6. Petryk V. M. Shchodo vyznachennya informatsiyoyi bezpeky ta yiyi riznovydiv / V. M. Petryk // Formy ta metody zabezpechennya informatsiyoyi bezpeky derzhavy: zbirnyk materialiv mizhnarodnoyi naukovo-praktychnoyi konferentsiyi (m. Kyiv, 13 bereznya 2008 r.). – K., 2008. – S.160–164.
7. Bimber V. Internet i politicheskie kommunikacii v sezon vyborov: analiticheskaja zapiska fakul'teta politicheskikh nauk Kalifornijskogo universiteta v Santa-Barbare. – Rezhym dostupu: www.sscf.ucsb.edu/~survey1/mobilize.htm.
8. Janda K., Berry J., Goldman J. The challenge of democracy: government in America. – Boston: Houghton Mifflin Company, 1999.
9. United Nations e-Government survey. – Rezhym dostupu: <http://workspace.unpan.org/sites/Internet/Documents/UNPAN96407.pdf>
10. Metody i sredstva zashhity komp'yuternoj informacii. – URL: www.zo.volpi.ru/education/zki/index.p.htm

Partolenko I. V., candidate of the Department of Social and Political Sciences, Globalization and Social Communications, University «Ukraine» (Ukraine, Kyiv), harik14@ukr.net

Influence of information technologies on the policy of the state

The influence of the development of information technologies on the state policy in terms of modern political analysis is considered. The article analyzes some issues of state policy in the context of the development of information and computer technologies. Also, attention is paid to the fact that IT technologies are an integral part of ensuring national security in the information sphere.

Keywords: information society, Internet, IT technologies, information technologies, national security, «cyberwar», «cyberattack», «electronic warfare».

* * *

УДК 323.215«383»

Пахолук В. М.,
кандидат політичних наук,
доцент, Східноєвропейський національний
університет ім. Лесі Українки (Україна, Луцьк),
vmpakholok@gmail.com

ДЕРЖАВНІ СВЯТА ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ПОЛІТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ТА ГУМАНІТАРНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

Досліджено проблему використання державних свят і пам'ятних дат як ресурсу впливу на систему політичних цінностей суспільства, котрі у свою чергу є важливою складовою гуманітарної безпеки держави.

З'ясовано, що суть самого поняття «державне свято» не має єдиного усталеного вираження і може варіюватися залежно від контексту вживання. А з політико-культурної точки зору державне свято є одним із символів держави поруч із прапором, гербом, гімном, конституцією, національною валютою, знаками посадового та військового розрізнення, історичними документами, державними нагородами.

Виявлено, що святковий календар України повною мірою не виконує свого політико-виховного призначення.

Ключові слова: свято, система свят, державні символи, стратегія безпеки, пам'ятна дата, традиція.

Стабільність поступального розвитку держави значною мірою визначається типом політичної культури суспільства. Котра поєднує у собі здатність до миттєвого сприйняття та водночас повного відторгнення інноваційних елементів, і може повністю нівелювати матеріальні фактори. Домінування у політичній культурі не органічних зразків спричиняє її амбівалентність

руйнує її ідейне підґрунтя, чим становлять загрозу гуманітарній безпеці держави.

Специфіка вітчизняної політико–культурної традиції полягає у відсутності державницької тягlosti, а тривалий період бездержавності спричинив неспроможність існуючої політичної культури оперативно пом'якшувати політичні виклики, що постають перед суспільством та державою [11, с. 248]. Держава, володіючи засобами санкцій, пропаганди і заохочень, є найбільш мобільним суб'єктом у визначенні пріоритетних політичних цінностей і спроможних консолідувати суспільство. Одним із таких важелів впливу є державні свята. Встановлюючи святковий день держава пропагує певні політико–культурні цінності та модель історичної пам'яті, визначає стратегію власного гуманітарного поступу, подає взірці для наслідування.

У сучасній політичній науці проблема державних свят як елемента політичної культури і складової гуманітарній безпеці представлена лише окремими дотичними дослідженнями. Власне зв'язок державних свят із політичною культурою розкрито у роботах Д. Сарайкіної [19], В. Єфремової [4], О. Тарапон [20]. Л. Мачулін [6] піднімає проблему відмови від радянського спадку святковості. Використання потенціалу свят у формуванні історичної пам'яті українців досліджують Н. Ротар [18], Ю. Тищенко, І. Симоненко, Л. Чупрій [21]. На педагогічному потенціалі святкових і пам'ятних днів наголошує І. Головай [1]. Виходячи із наукової новизни метою статті є дослідження державних свят в контексті формування/корегування політико–культурних цінностей та гуманітарної безпеки держави.

Поняття «державне свято/свято державне» попри широку вживаність практично не має наукової і законодавчої конкретизації, а більшість вітчизняних політологічних словників і довідників взагалі не містять такого поняття. Енциклопедичний словник з державного управління визначає «свято державне – день урочистості, офіційно встановлений на честь або на спомин події загальнонаціонального значення. З огляду на свою обрядово–ритуальну природу С. д. має колективний, масовий характер, що робить його потужним чинником консолідації суспільства та державного будівництва» [3, с. 637]. Трьохтомний Український радянський енциклопедичний словник містить поняття «свято народне» котре визначається як «визначення значних історичних подій та урочистих днів у житті народу» [22, с. 232]. Редакційна колегія словника ототожнює поняття «державне свято», «свято народне», «радянське свято» (очевидно, з метою підкреслити «єдиносущність» народу і радянської держави).

Вперше поняття «державне свято» в правовому полі України було вжито у Постанові «Про День незалежності України» – «Вважати день 16 липня Днем проголошення незалежності України і щорічно відзначати його як державне загальнонародне свято України» [14]. Крім того вживаними є поняття: «свято», «державне свято», «загальнонаціональне свято», «традиційне свято», «релігійне свято – неробочий день», «неробочий день», «пам'ятна дата» тощо.

Найбільш чітко та лаконічно визначено День Конституції України – «державне свято». Виходячи із первинності основного закону, інші свята мали б бути приведені у відповідність, або мати власне типологічне

визначення. Однак, після прийняття Конституції уніфікації визначень не відбулося. Ще одне за своєю суттю державне свято «День захисника Вітчизни» було встановлене Указом Президента України у 1999 р., що до цього свята вжито поняття «свято в Україні». У 2014 р. цей Указ втратив чинність, у зв'язку із видачею Указу «Про День захисника України» [13], однак поняття «свято в Україні» залишилося незмінним. Указ Президента «Про День соборності України», від 21 січня 1999 р., взагалі не називає чим за своєю суттю є цей день [16], у 2011 р. указ втратив чинність, а у 2014 р. Президент П. Порошенко видав подібний «Про День Соборності України» [15] із такою ж понятійною невизначеністю, як попередній.

Більшість свят в Україні традиційно відносяться до державних, однак не мають встановлювальних актів, а визначаються Кодексом Законів про працю України (КЗУпП), прийнятим ще у 1971 р. [5]. У КЗУпП подається перелік днів у які не провадиться робота, не зауважуючи на особливостях їхнього статусу. КЗУпП визначає два типи днів у які не провадиться робота: святкові і неробочі. До переліку «святкових днів», крім світських, віднесено Різдво Христове (хоча християнська традиція найбільшим святом визначає Пасху «Свято свят, торжество з торжеством»).

Підхід визначення святкових/неробочих днів закладений у КЗУпП закладався радянською і навіть дорадянською традицією Росії. Де вихідними вважалися дні позбавлені присутності в державних установах і поділялися на недільні, табельні (визначені царем з родинних або політичних міркувань), релігійні свята, деякі інші, визначені височайшим повелінням [7].

Попри свою неузгодженість, у частині святкових та вихідних днів, КЗУпП не лише залишається єдиним документом, що подає перелік свят, а й визначає один елемент їхнього відзначення – звільнення від роботи. Жоден із документів, що встановлюють свята в Україні не передбачає такого звільнення.

Якщо трудові відносини пов'язані із святковими днями врегульовуються КЗУпП то адаптувати, або прийняти альтернативу Указу Президії Верховної Ради СРСР «Про святкові і пам'ятні дні» [9], котрий встановлював перелік свят і пам'ятних дат та порядок їх відзначення не вдалося (у Білорусі Президентський Указ «Про державні свята, святкові дні, і пам'ятні дати в Республіці Білорусь» було видано у 1998 р., він систематизує всі свята в республіці та конкретизує поняття котрі їх стосуються [8]). Крім переліку святкових і пам'ятних днів, документ подавав їхній формальний статус: загальнонародне свято, традиційне свято, річниця тощо (очевидно саме з цього указу було запозичене формулювання «державне загальнонародне свято», використане в Постанові «Про День незалежності України»).

Першу спробу спеціальним законом належно врегулювати державні свята в Україні було здійснено на початку двохтисячних років. Проект Закону України «Про державні свята України», підготовлений Міністерством юстиції, передбачав законодавче визначення поняття «державне свято», та пропонував виключний перелік державних свят.

Особливої уваги заслуговує Проект Закону «Про державні та інші свята, пам'ятні дати і скорботні

дні», розроблений експертами Українського інституту національної пам'яті (УІНП). У документі визначено різницю між різними категоріями свят, запропоновано чіткий механізм встановлення свят, та особливості їхнього відзначення. Інновацією проекту є розробка пропозицій відзначення свят, пам'ятних дат і скорботних днів, хоча вони мали б бути більш конкретизованими, аби повною мірою передати відповідний ідейно–політичний зміст свята.

Про політико–виховний потенціал державних свят часто зазначається у їхніх установчих актах: «З метою сприяння патріотичному вихованню молоді», «З метою сприяння дальшому зміцненню патріотичного духу у суспільстві», однак, конкретних механізмів такого впливу не пропонується.

Неалежна організація державних свят нівелює не лише їхній політико–виховний потенціал, а й вкладений матеріальний ресурс. В багатьох країнах світу: Білорусі, Польщі, Словаччині, Чехії, Литві, Франції, Німеччині, Данії, Нідерландах та інших практики перенесення немає. В Німеччині або Іспанії якщо працівники не хочуть «розривати» вихідні, вони можуть взяти відгул [10]. Очевидно, що логіка є такою – демократична держава не визначає участь в святкових урочистостях обов'язковою, тому не зобов'язується компенсувати цей день.

Хоча державні свята традиційно асоціюються із додатковими вихідними така логіка не є обов'язковою. Наприклад, День Конституції США не є федеральним вихідним, а програма відзначення зводиться до урочистих заходів і тематичних занять у навчальних закладах. Таке «практичне святкування» більшою мірою сприяє поширенню знань про саму суть визначної події.

Основана суть всякого свята полягає не у наданні державою додаткового вихідного, яким громадянин може розпорядитися на власний розсуд, а у спомині певної події чи особи, що мають загальнонаціональне значення. Державне свято є одним із символів держави, хоча й не включене до переліку власне державних символів встановленого статтею 20 Конституції України. Окрім суто атрибутивного призначення політичні символи покликані консолідувати націю, формувати і підсилювати почуття національної гордості та власної причетності [11, с. 249]. У даному контексті державні свята можна розглядати не лише як абстрактний політико–культурний елемент, а й як ресурс забезпечення гуманітарної безпеки держави.

Будучи політичним символом державне свято, або пам'ятна дата, здатні виконувати типові для символів функції. 1. Функція експресії – провокування емоцій здатних повністю перейнятися суттю символу. 2. Комунікаційна функція – передача абстрактних цінностей апелюючи безпосередньо до емоцій та напівсвідомих асоціацій, оминаючи складну вербалізацію. 3. Пізнавальна функція формує уяву про практично неосяжні грані певного факту. 4. Функція контролю – передбачає співставлення реальних, або гіпотетичних зразків із загальноновизнаним символами–авторитетами.

Кожна із функцій, без комплексної і виваженої політики у сфері державних свят, може спричинити деструктив у процесі налагодження суспільного консенсусу, підірвати ціннісні орієнтації суспільства,

тим самим потенційно становити загрозу національній безпеці.

Аналіз календаря державних свят дає можливість робити висновки про її пріоритети та державницьку ідеологію. Сама лише дискусія щодо впровадження нового, або скасування існуючого державного свята здатна мобілізувати увагу суспільства, і навіть світового співтовариства, навколо певних політичних проблем. У даному відношенні показовою є ініціатива озвучена Польською селянською партією (PSL) щодо встановлення «Дня пам'яті про поляків, жертв геноциду, вчиненого ОУН–УПА на Східних кресах II Речі Посполитої» [12], котра спричинила резонанс навіть за межами самої Польщі.

Для забезпечення стабільності та органічності політичної культури державні свята не повинні піддаватися частому реформуванню, оскільки формуватиметься суспільна думка про кон'юнктурність таких змін. Однак, задля підтримки гуманітарної безпеки система свят все ж потребує корегування. У даному контексті абсолютно виправданим було встановлення «Дня захисника України» як належної альтернативи «Дню захисника Вітчизни», що відзначалося 23 лютого.

На прикладі Білорусі можна помітити зворотні процеси, де основний акцент робиться на радянському минулому. Первинно День незалежності Білорусі відзначався 27 липня, в день прийняття Декларації про суверенітет, однак у 1996 р. було прийнято рішення про його перенесення на 3 липня – визволення радянськими військами Мінська від німецької армії. Логіку таких змін можна пояснити спробою відведення уваги громадськості від дійсних політичних процесів.

Орієнтація України на європейські цінності потребує остаточної відмови від радянського спадку державних свят. Хоча окремі із них: 8 березня – Міжнародний жіночий день, 1 травня – День праці, 9 травня – День перемоги над нацизмом у Другій світовій війні (День перемоги) уже стали традиційними та варті збереження, за умови ідеологічної модернізації у відповідності до європейської і світової традиції.

Отже, державні свята є одним із видів політичної символіки і відображають ключові етапи становлення та розвитку державності, відзначаються на загальнодержавному рівні і є вихідними днями. Кожне свято є свого роду політико–культурним маркером, котрий відображає суспільні пріоритети і цінності. Сукупність свят у державі утворює систему державних свят, покликану пропагувати державницьку політику. Незбалансованість такої системи нівелює затрачений державний ресурс та може поглиблювати лінії суспільних розломів, посилювати амбівалентні риси в політичній культурі – чим підриває гуманітарну безпеку держави.

Список використаних джерел

1. Головай І. Календар знаменних дат на 2015/2016 н. р. [Електронний ресурс] / І. Головай. – Режим доступу: http://ippp.kubg.edu.ua/wp-content/uploads/2015/08/i.golovaj_kalendar_dat.doc.
2. Головатий позбавить українців свят? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://for.ua.com/ukraine/2006/05/04/154422.html>.
3. Енциклопедичний словник з державного управління / уклад.: Ю. П. Сурмін, В. Д. Бакуменко, А. М. Михненко та ін.; за ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Трошинського, Ю. П. Сурміна. – К.: НАДУ, 2010. – 820 с.
4. Ефремова В. Н. Государственные праздники как инструменты символической политики в современной России: автореф.

дис. ... канд. полит. наук: спец. 23.00.02 «Политические институты, процессы и технологии» [Электронный ресурс] / В. Н. Ефремова. – М., 2015. – Режим доступа: <http://cheloveknauka.com/gosudarstvennye-prazdniki-kak-instrumenty-simvolicheskoy-politiki-v-sovremennoy-rossii#ixzz53sVhP9LY>.

5. Кодекс законів про працю України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/322-08/>.

6. Мачулін Л. Свідомість «постсовка»: чому прощання з минулим в українців болісне й довге [Електронний ресурс] / Л. Мачулін. – Режим доступу: <http://persha.kr.ua/article/63164-svidomist-postsovka-chomu-proshhannya-z-minulim-v-ukrayintsiv-bolisne-j-dovge>.

7. Неприсутственные дни [Электронный ресурс] // Энциклопедический словарь Ф. А. Брокгауза и И. А. Ефрона. – С.–Пб.: Брокгауз–Ефрон, 1890–1907. – Режим доступа: https://dic.academic.ru/dic.nsf/brokgauz_efron/71905.

8. О государственных праздниках, праздничных днях и памятных датах в Республике Беларусь: Указ Президента Республики Беларусь от 26 марта 1998 г. №157 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://laws.newsby.org/documents/ukazp/pos05/ukaz05806.htm>.

9. О праздничных и памятных днях: Указ Президиума Верховного Совета СССР от 1 октября 1980 года [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://ppt.ru/newstext.phtml?id=14877>.

10. Олійник А. Викилики законодавчого регулювання календаря державних свят [Електронний ресурс] / А. Олійник, А. Когут, Л. Топольська. – Режим доступу: <http://rpr.org.ua/wp-content/uploads/2017/12/Vyklyky-zakonod-rehulyuvannya-kalendarja-derzh-svyat.pdf>.

11. Пахолок В. Роль державних нагород у процесі формування вітчизняної політичної свідомості та культури / В. Пахолок // Studia Politologica Ucraino-Polona. Вип.7. – Житомир–Київ–Краків: ФОР Євенок О. О., 2017. – С.247–256.

12. Польська партія хоче покарання за ідеологію ОУН–УПА в Польщі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.polradio.pl/5/38/Artykul/328803>.

13. Про День захисника України: Указ Президента України від 14 жовтня 2014 року №806/2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/806/2014>.

14. Про День проголошення незалежності України: Постанова Верховної Ради Української РСР від 16 липня 1990 року №56–12 // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1990. – №31. – С.430.

15. Про День Соборності України: Указ Президента України від 13 листопада 2014 року №871/2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/871/2014>.

16. Про День соборності України: Указ Президента України від 21 січня 1999 року №42/99 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/42/99>.

17. Проект Закону України «Про державні та інші свята, пам'ятні дати і скорботні дні» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.memory.gov.ua/laws/proekt-zakonu-ukraini-pro-derzhavni-ta-inshi-svyata-pam-yatni-dati-i-skorbotni-dni>.

18. Ротар Н. Ю. Роль нових політичних свят у формуванні політичних ідентичностей: буковинський вимір [Електронний ресурс] / Н. Ю. Ротар // Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. – 2013. – Вип.3 (65). – С.85–109. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzzipend_2013_3_7.

19. Сарайкина Д. Ю. Политический праздник как элемент политической культуры / Д. Ю. Сарайкина // Вестник Томского государственного университета. Философия. Социология. Политология. – 2012. – №3 (19). – С.72–81.

20. Тарапон О. Державні свята в Україні 1920–1930-х рр. як засіб формування радянських політичних цінностей / О. Тарапон // Актуальні питання гуманітарних наук: міжвуз. зб. наук. праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. – 2016. – Вип.15. – С.96–102.

21. Тищенко Ю. Оптимізація системи державних свят в Україні у контексті формування історичної пам'яті українського народу [Електронний ресурс] / Ю. Тищенко, І. Симоненко, Л. Чупрій. – Режим доступу: <http://old.niss.gov.ua/monitor/juni08/04.htm>.

22. Український радянський енциклопедичний словник: в 3 т. / гол. редкол.: М. П. Бажан (гол. ред.) [та ін.]. – К.: Гол. ред. УРЕ, АН УРСР, 1966–1968. Т.3: Плюс–Б. – 1968. – 856 с.

References

1. Holovai I. Kalendar znamennykh dat na 2015/2016 n. r. [Elektronnyi resurs] / I. Holovai. – Rezhym dostupu: http://ippo.kubg.edu.ua/wp-content/uploads/2015/08/i.golovaj_kalendar_dat.doc.

2. Holovatyi pozbavyt ukraintsiv sviat? [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://for.ua.com/ukraine/2006/05/04/154422.html>.

3. Entsiklopedychnyi slovnyk z derzhavnoho upravlinnia / ukklad.: Yu. P. Surmin, V. D. Bakumenko, A. M. Mykhnenko ta in.; za red. Yu. V. Kovbasiuka, V. P. Troshchynskoho, Yu. P. Surmina. – K.: NADU, 2010. – 820 s.

4. Efremova V. N. Gosudarstvennye prazdniki kak instrumenty simvolicheskoy politiki v sovremennoy Rossii: avtořef. dis. ... kand. polit. nauk: spec. 23.00.02 «Politicheskie instituty, processy i tehnologii» [Elektronnyi resurs] / V. N. Efremova. – M., 2015. – Rezhym dostupa: <http://cheloveknauka.com/gosudarstvennye-prazdniki-kak-instrumenty-simvolicheskoy-politiki-v-sovremennoy-rossii#ixzz53sVhP9LY>.

5. Kodeks zakoniv pro pratsiu Ukrainy [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/322-08/>.

6. Machulin L. Svidomist «postsovka»: chomu proshchannia z mynulym v ukraintsiv bolisne y dovhe [Elektronnyi resurs] / L. Machu-lin. – Rezhym dostupu: <http://persha.kr.ua/article/63164-svidomist-postsovka-chomu-proshhannya-z-minulim-v-ukrayintsiv-bolisne-j-dovge>.

7. Nepriusutvennye dni [Jelektronnyj resurs] // Jenciklopedicheskij slovar' F. A. Brokgauza i I. A. Efrona. – S.–Pb.: Brokgauz–Efron, 1890–1907. – Rezhim dostupa: https://dic.academic.ru/dic.nsf/brokgauz_efron/71905.

8. O gosudarstvennykh prazdnikah, prazdnichnykh dnjah i pamjatnykh datah v Respublike Belarus': Ukaz Prezidenta Respubliki Belarus' ot 26 marta 1998 g. №157 [Jelektronnyj resurs]. – Rezhim dostupa: <http://laws.newsby.org/documents/ukazp/pos05/ukaz05806.htm>.

9. O prazdnichnykh i pamjatnykh dnjah: Ukaz Prezidiuma Verhovnogo Soveta SSSR ot 1 oktjabrja 1980 goda [Jelektronnyj resurs]. – Rezhim dostupa: <http://ppt.ru/newstext.phtml?id=14877>.

10. Oliinyk A. Vyklyky zakonodavchoho rehulivannia kalendaria derzhavnykh sviat [Elektronnyi resurs] / A. Oliinyk, A. Kohut, L. Topolevska. – Rezhym dostupu: <http://rpr.org.ua/wp-content/uploads/2017/12/Vyklyky-zakonod-rehulyuvannya-kalendarja-derzh-svyat.pdf>.

11. Pakholok V. Rol derzhavnykh nahorod u protsesi formuvannia vitchyznianoj politychnoi svidomosti ta kultury / V. Pakholok // Studia Politologica Ucraino-Polona. Vyp.7. – Zhytomyr–Kyiv–Kракiv: FOP Yevenok O. O., 2017. – С.247–256.

12. Polska partiia khocze pokarannia za ideolohiiu OUN–UPA v Polshchi [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.polradio.pl/5/38/Artykul/328803>.

13. Pro Den zakhysnyka Ukrainy: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 14 zhovtnia 2014 roku №806/2014 [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/806/2014>.

14. Pro Den proholoshennia nezalezhnosti Ukrainy: Postanova Verkhovnoi Rady Ukrainskoi RSR vid 16 lypnia 1990 roku №56–12 // Vidomosti Verkhovnoi Rady URSR. – 1990. – №31. – С.430.

15. Pro Den Sobornosti Ukrainy: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 13 lystopada 2014 roku №871/2014 [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/871/2014>.

16. Pro Den sobornosti Ukrainy: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 21 sichnia 1999 roku №42/99 [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/42/99>.

17. Proekt Zakonu Ukrainy «Pro derzhavni ta inshi sviata, pamiatni daty i skorbotni dni» [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.memory.gov.ua/laws/proekt-zakonu-ukraini-pro-derzhavni-ta-inshi-svyata-pam-yatni-dati-i-skorbotni-dni>.

18. Rotar N. Yu. Rol novykh politychnykh sviat u formuvanni politychnykh identychnosti: bukovynskiy vymir [Elektronnyi resurs] / N. Yu. Rotar // Naukovi zapysky Instytutu politychnykh i etnonatsionalnykh doslidzhen im. I. F. Kurasa NAN Ukrainy. – 2013. – Vyp.3 (65). – С.85–109. – Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzzipend_2013_3_7.

19. Sarajkina D. Ju. Politicheskij praznik kak jelimnt politicheskoy kul'turi / D. Ju. Sarajkina // Vestnik Tomskogo gosudarstvennogo universiteta. Filosofija. Sociologija. Politologija. – 2012. – №3 (19). – С.72–81.

20. Tarapon O. Derzhavni sviata v Ukraini 1920–1930-kh rr. yak zasib formuvannia radianskykh politychnykh tsinnosti / O. Tarapon

// Aktualni pytannia humanitarnykh nauk: mizhvuz. zb. nauk. prats molodykh vchenykh Drohobyt'skoho derzhavnogo pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka. – 2016. – Vyp.15. – S.96–102.

21. Tyshchenko Yu. Optymizatsiia systemy derzhavnykh sviat v Ukraini u konteksti formuvannia istorichnoi pamiaty ukrainskoho narodu [Elektronnyi resurs] / Yu. Tyshchenko, I. Symonenko, L. Chuprii. – Rezhym dostupu: <http://old.niss.gov.ua/monitor/juni08/04.htm>.

22. Ukrainskyiadianskyi entsyklopedychnyi slovnyk: v 3 t. / hol. redkol.: M. P. Bazhan (hol. red.) [ta in.]. – K.: Hol. red. URE, AN URSSR, 1966–1968. T.3: Plius-. – 1968. – 856 s.

Pakholok V. M., PhD in Political Science, associate professor of Lesya Ukrainka Eastern European National University (Ukraine, Lutsk), vmpakholok@gmail.com

Public holidays as a factor in formation of political culture and humanitarian security of the state

It was examined the problem of using public holidays and memorable dates as a resource of influence on the system of political values of the society, which in its turn is an important component of the humanitarian security of the state.

It is found out that the essence of the concept of «public holiday» does not have a single established expression and may vary depending on the context of use. Public holiday is one of the symbols of the state along with the flag, emblem, anthem, constitution, national currency, official signs and military distinction, historical documents, state awards.

It is revealed that the holiday calendar of Ukraine does not fully fulfill its political and educational purpose. And the lack of a clear definition of the concept of «public holiday» leads to its understanding as a normal extra weekend.

Keywords: holiday, holiday system, state symbols, security strategy, memorable date, tradition.

* * *

УДК 327:316.482:94(438+477)

Petrashchuk A. O.,

master of political science, University of Warsaw,
Institute of political science (Poland, Warsaw),
anatoliy.petrashchuk@gmail.com

INCREASING HISTORICAL PROBLEMS IN POLISH–UKRAINIAN RELATIONS IN 2015–2017

The paper analyzes relations between Ukraine and Poland in context of the «Volhynian problem» exacerbation. The reasons for the deterioration of relations and possible consequences of this process have been identified. Conclusions represent measures aimed at normalizing of bilateral relations. The study results demonstrate that «Volhynian conflict» does not have the capacity to make radical changes in Polish–Ukrainian relations.

Keywords: Poland and Ukraine, historical problems, nationalism, Volhynian conflict, eurointegration.

(стаття друкується мовою оригіналу)

Historical problems between Poland and Ukraine are largely due to events in Volhynia in 1943, which affect the two-tier relations even in 21st century. The situation is complicated by the fact that Volhynian conflict is interpreted in different ways in both countries. In addition to historians, the politicians of the highest level were engaged in the solution of this problem.

In 2003 the presidents of Ukraine and Poland adopted a joint statement «On reconciliation on the 60th anniversary of the tragic events in Volhynia». In July 2003 President Leonid Kuchma and President Alexander Kwasniewski presided over the opening of the monument of Ukrainian–Polish reconciliation in the village of Pavlivka, Volhynia. This step has given a positive impetus to the development of Polish–Ukrainian relations. Despite the efforts of nationalist forces in Poland and Ukraine, the status quo was maintained (with few exceptions) by 2015.

After the victory of Euromaidan 2014 and announcement of a clear course on European integration, the importance of Polish–Ukrainian relations for Kyiv and Warsaw has increased. Ukraine was Poland's largest potential ally for in Eastern Europe. Poland was important for Ukraine in terms of Kyiv's European aspirations.

The growing significance of good neighboring relations with Poland was emphasized by the fact that the new Ukrainian president P. O. Poroshenko made his first foreign visit to Warsaw. In less than one year Polish president Bronislaw Komorowski visited Kyiv for four times (in June and December of 2014, and in February and April of 2015). During his last speech in Kyiv on April 9, 2015, B. Komorowski reminded people of the common pages in the history of Poles and Ukrainians in the I Rzeczpospolita. The President emphasized that both countries participated in many wars as allies. Past conflicts between Poles and Ukrainians have been characterized by the word «fratricide». This statement gives understanding that the political establishment of Poland was interested in the rapid reforming of Ukraine and the strengthening of its ties with the EU countries (first of all with Poland).

After long lifting in relations between Poland and Ukraine, the deterioration of bilateral relations began. It was caused by Ukrainian parliament adopting the law «On the Legal Status and Honoring the Memory of Fighters for Ukraine's independence in the Twentieth Century». This law recognized the soldiers of the OUN–UPA as fighters for the independence of Ukraine and was adopted on April 9, 2015. In Polish society, this law got the name «the law on the heroization of the UPA» and was perceived negatively. The Polish side considered that in 1943 the UPA killed about 50–60 thousands of Poles in the framework of ethnic cleansing on separate territories of the former Volhynian Voivodeship of II Rzeczpospolita.

According to professor of Vinnytsia Trade and Economic Institute N. M. Chernoyi, the date of adoption of the «UPA Glorification Law» (the day of the Polish president's speech in the Verkhovna Rada of Ukraine) caused a resonance in Poland. The researcher believes that this law was absolutely correct from the perspective of Ukraine, but unacceptable for Poland. The existence of such difference in this law interpretation will lead to exacerbating bilateral relations [1, c. 54].

The associate professor at the Naval Academy in Gdynia, Andrzej Drzewiecki, believes that the main problem is not the mere fact of giving the status of a hero to certain organizations, but the role these organizations will play in forming the national consciousness of Ukrainians. The researcher is convinced that the Ukrainian lobby has a strong influence on modern Polish politics. Polish authorities are acting too passive against Ukrainian nationalists that demands to revise the history [2, c. 34–35].

Experts from the Mark Karp Center for Oriental Studies (Poland) believe that the Ukrainian authorities are trying to change the historical consciousness of Ukrainians, ignoring the opinion of their own population with possible implications on the international scene. Kyiv does not worry about the possible deterioration of relations with Poland or Israel. Such position of the Ukrainian leadership will worsen the international image of Ukraine [3, c. 48–49].

The issue of «OUN–UPA recognition» had never been in the programs of the parties «Petro Poroshenko Bloc», «People's Front», «Samopomich» and other parties, which were in the «European Ukraine» coalition and supported this